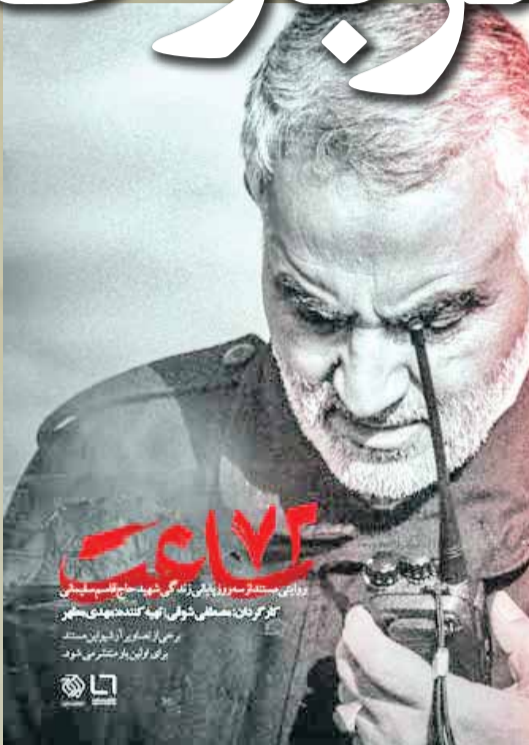

گزارشی اجمالی از مستندهایی درباره شهید قاسم سلیمانی

سرباز قاسم

محمد احسان مفیدی کیا/ حاج قاسم سلیمانی تا خودش زنده بود، قویاً اجازه نمی داد که درباره اش فیلمی ساخته شود، اما از ساعت یک و ۲۰ دقیقه صبح جمعه ۱۳ دی ماه ۱۳۹۸ به بعد رایشها از آرشیوها بیرون آمدند، فیلمسازها دست به کار شدند و روایتها جان گرفتند تا دین خود را به یکی از مؤثرترین فرماندهان نظامی جهان در نیم قرن گذشته ادا کنند. از آن روز به بعد شبکهها و مؤسسههای مختلف رسانه‌ای، مستندهایی دیدنی با رویکردهای مختلف پیرامون شخصیت حاج قاسم تولید کردند و جشنوارهها هر سال شاهد به نمایش درآمدن این آثار و استقبال تماشاگران از اکران آن هستند. مادر این گزارش به چند نمونه از این مستندها اشاره خواهیم کرد.

مستند بلند «۷۲ ساعت»

کارگردان: مصطفی شوقی | سازمان رسانه‌ای اوج

روزهای منتهی به ۱۳ دی ۱۳۹۸ در منطقه غرب آسیا، روزهای ملت‌هت و حساسی بود. بویژه در عراق اغتشاش‌های خیابانی که ریشه‌های اجتماعی و سیاسی داشتند، اوضاع را متشنج کرده بود. در چنین فضایی و در آن سه روز آخر، حاج قاسم سلیمانی به سوریه، لبنان و عراق سفر می‌کند تا بتواند اوضاع را از نزدیک ببیند و با فرماندهان محور مقاومت در منطقه گفت‌وگو کند.

مصاحبه با هم‌زمان حلقه اول ایشان، فرماندهان و سیاستمداران برجسته عراقی، سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب الله لبنان و دیگر فرماندهان و مقامات، خط روایت مستند را می‌سازد. مصطفی شوقی به عنوان کارگردان اثر سعی کرده با نشان دادن فضاهایی که اتفاقات در آن رخ داده و بازسازی‌هایی به نحوی عدم امکان نشان دادن صورت مصاحبه‌شوندگان را پوشش دهد.

«۷۲ ساعت» هر چه به ساعت صفر نزدیک می‌شود جزئیات بیشتری را می‌گوید، احوال شخصی و جملاتی که بین حاج قاسم و از آن طرف ابومهدی المهندس و اطرافیان‌شان رد و بدل می‌شود و لحظه لحظه تا رسیدن به ساعت یک و ۲۰ دقیقه صبح ادامه دارد.

مستند بلند «قاسم»

کارگردان: مهدی فارسی | مرکز مستند حقیقت

در کنار آرشیوهای کمتر دیده شده از دوران دفاع هشت ساله در برابر ارتش صدام و بعدتر قرارگاه قدس و غانله اشراق و قاچاقچیان کرمان و سیستان و بلوچستان، ویژگی متمایزکننده مستند «قاسم» متن‌گیری آن است. متنی به قلم محمدرضا ابوالحسنی که گرم و صمیمی از اول همه چیز را می‌گوید، از قنات ملک و داستان سیاه و ترکه انار تا عملیات کربلای پنج، تا امان‌نامه به توابع جنوب شرق تادیه پنجشیر و دست یاری به احمدشاه مسعود، تا اقلیم کردستان عراق و نشست با بارزانی، تا ضاحیه بیروت و رفاقت با عماد مغنیه، تا قدس و نبرد با اسرائیل، تا بحرین شام و مسلحین، تا عراق و داعش.

ضمن مصاحبه با فرماندهان و سیاستمداران، معرکه‌ها را یکی یکی مرور می‌کنیم و هر چه به پایان می‌رسیم مفصل‌تر می‌بینیم که چه فتح الفتوحی توسط حاج قاسم و بارانش رقم خورده است. خواه جنگ باشد، خواه سیل و بحران، آن سوی مرز یا کوچک‌ترین روستاهای کشور، قاسم سلیمانی همه جا برای خدمت‌رسانی حاضر است، سربازی که نخواست نامزد ریاست جمهوری باشد، چون خود را نامزد گلوله‌ها می‌دانست.

تهیه‌کننده مرتضی شهبانی
کارگردان مهدی فارسی

Producer Morteza Shabani
Director Mahdi Farsi

مستند بلند «پرواز ۱:۲۰»

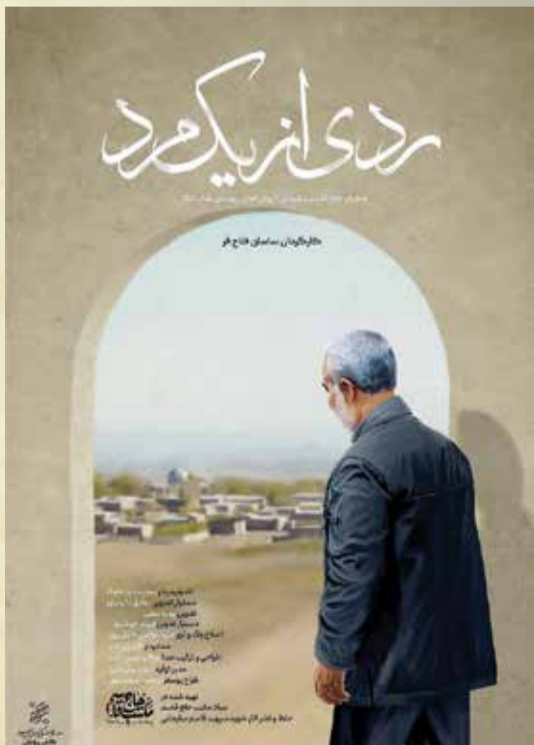
کارگردان: مهدی تقویان | مکتب حاج قاسم

این بار روایت از جنس دیگری است، ترجس، حسین، فاطمه، زینب و رضا از پدرشان می‌گویند. باقر، اسماعیل، سید و دیگران هم از رفیق‌شان. این بار حرف علاقه و عاطفه است، حرف خانواده است. بگذارد یک بار هم به جای اینکه حرف از گلوله و جنگ باشد، آن روی دیگر قاسم را ببینیم. عاشقانه‌هایی که در خاطرات یا مکتوبات نسبت به همسر، فرزندان یا یاران نزدیک می‌بینیم و می‌شنویم. ادبیات خاصی که ما کمتر از فرماندهان نظامی تراز اول دنیا سراغ داریم و برای بسیاری از علاقه‌مندان او هم ناآشناست.

مستندهای دیگری هم درباره سوزها و موضوعات پیرامونی فرمانده شهید محور مقاومت تولید شده که در جایگاه خود بسیار قابل توجه است و از منظر خود می‌تواند نگاهی نوبه مناسبات و خدادهای زندگی ایشان بیندازد. یکی از این مستندها «چند قدم آن طرف‌تر» به کارگردانی م. فرح صالحی است که بر مبنای روایت اعضای تیم حفاظت شهید سلیمانی و روایتی از فرایندی یکی از پیچیده‌ترین حلقه‌های حفاظتی دنیا است. مستندهای دیگری درباره هم‌زمان شهید سلیمانی هم ساخته شده که آخرین نمونه آن «پاییز ۵۰ سالگی» است که آخرین ساخته محسن اسلام‌زاده است و در شانزدهمین جشنواره سینما حقیقت جوایزی را به دست آورده. این مستند برتره سردار شهید محمد جمالی از هم‌زمان حاج قاسم در درگیری‌های جنوب شرق و بعدتر در سوریه است. او در این مستند به صورت موازی خدمات شهید سلیمانی را هم روایت کرده است.

نیک می‌دانیم که خدمات شهید سلیمانی محدود به فرماندهی نیروی قدس سیاه پاسداران انقلاب اسلامی نبوده است و ایشان پیش از پذیرفتن این مسئولیت خطیر، به عنوان فرمانده لشکر ثارالله و در تقابل با اشراق جنوب شرق فعالیت‌های چشمگیری داشته است که بر مبنای آن مستندهای تحسین شده «آورتین»، «عیدوک» و «امان‌نامه» ساخته شده‌اند.

ابعاد شخصیتی و خدادهای خاصی که در زمان حیات پر خیر و برکت شهید سلیمانی اتفاق افتاده، هر کدام می‌تواند سوزهای ناب برای مستندساز و هنرمند خلاق باشد تا از زاویه‌ای به این بزرگمرد تاریخ معاصر نگاه کند. حتماً تلاش‌هایی که تاکنون صورت گرفته شایسته تحسین است و قطعاً نمی‌توان به این مقدار بسنده کرد و رسانه باید بیش از این‌ها دین خود را به «سرباز» قاسم سلیمانی ادا کند.

مستند بلند

«ردی از یک مرد»

کارگردان: ساسان فلاح فرا

مرکز مستند حقیقت

حضور حاج قاسم در روستای قنات ملک چه برای دیدن خانواده و نزدیکان یا برای باز کردن گره‌ای از کار اهالی، یا حتی بازی کردن «قلعه قوس» با دوستان دوران کودکی، هر چه که بوده، چنان تأثیر عمیق و ماندگاری بر جان ساکنان قنات ملک گذاشته که هیچ‌گاه او و یادش را فراموش نکنند و داغش برایشان همواره تازه باشد.

ساسان فلاح‌فرا، کارگردان مستند بلند «ردی از یک مرد» که پیش از این هم مستندهایی با سوزهای

اینچنینی ساخته و علاقمندی خود را به حوزه مقاومت نشان داده بود، این بار خواسته که از میدان نبرد فاصله بگیرد و اسطوره جنگ با داعش را از زاویه‌ای دیگر به مخاطب نشان دهد. دیدن و شنیدن خاطرات سرباز قاسم سلیمانی که در منتهای درجه خلوص، صمیمیت و مردم‌داری کناره‌آلی باصافی روستای قنات ملک زیسته و با ایشان خندیده، گریسته و کار کرده برای مایی که خدمات ارزشمند او را به جهان اسلام و مردم مستضعف منطقه می‌دانیم، ارزشی دوجندان دارد.

